

M.Ed. Semester - 2 (CBCS) Examination**March/April- 2018****PHILOSOPHICAL PERSPECTIVES OF EDUCATION
(CORE)****Time: 2:30 Hours****Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં લખો. (૧૨)
- (૧) શિક્ષણનું તત્વજ્ઞાન એટલે શું? આ પ્રશ્નનો ઉત્તર નીચેનાં મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી આપો.
(૧) તત્વમીમાંસા (૨) મૂલ્યમીમાંસા.
(૨) “શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાનાં મતે અંતિમ લક્ષ્ય આધ્યાત્મિક વિકાસ છે.” ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઇપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે (દરેકનો જવાબ) ૪૦૦ શબ્દોમાં લખો. (૨૦)
- (૧) વ્યવહારવાદ એટલે શું? વ્યવહારવાદની ફિલસૂફીને આધારે ચાલતી શાળાઓની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
(૨) મહાત્મા ગાંધીજીનાં શિક્ષણ માટેનાં પ્રદાન અને ચિંતનને સ્પષ્ટ કરો.
(૩) ઉપનિષદનાં શિક્ષણ ચિંતનની ચર્ચા નીચેનાં મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખી કરો.
(૧) પાયાની વિચારધારા (૨) અભ્યાસક્રમ.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખો. (૧૬)
- (૧) જૈન શિક્ષણ દર્શનનાં પાયાનાં સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.
(૨) પ્રકૃતિવાદ અનુસાર શિસ્તની સંકલ્પના સમજાવી શિક્ષકનાં વર્ગવ્યવહારની વિશેષતાઓ વર્ણવો.
(૩) પંચકોષીય શિક્ષણની વિગતે સમજૂતી આપી પ્રત્યેક કોષનાં શૈક્ષણિક ફલિતાર્થક જણાવો.
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઇપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે ૨૫૦ શબ્દોમાં લખો. (૧૬)
- (૧) સ્વામી વિવેકાનંદની શિક્ષણની વ્યાખ્યા લખી તેનો વિસ્તાર કરો.
(૨) મહર્ષિ પતંજલિનાં અષ્ટાંગયોગની વિગતે ચર્ચા કરો.
(૩) આદર્શવાદની અધ્યાપન પદ્ધતિ અને શિક્ષકની ભૂમિકાનાં સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો.
(૪) શ્રી અરવિંદનાં શિક્ષણ દર્શનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનાં સિદ્ધાંતો જણાવો.
(૫) ‘યોગ: કર્મસુ કૌશલમ્’ ની સમજૂતી તમારા શબ્દોમાં આપો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનાં પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (૦૬)
- (૧) પરમાત્મા પરમ તત્વની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
(૨) શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાનો કેન્દ્રીય વિચાર શું છે?
(૩) ‘ઇશાવાસ્યોપનિષદ’ નો સંદેશ જણાવો.
(૪) શિક્ષક પ્રશિક્ષકો માટે જ્ઞાનમીમાંસાનું મહત્વ શું છે?
(૫) એકાત્મ તત્વનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૬) પ્રાચીન ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલીનાં બે લક્ષણો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Que-1 Answer any one of the following question in about 500 words. (12)
- (1) What is philosophy of education? Answer the question in the light of following point.
(1) Metaphysics (2) Axiology.
 - (2) "Spiritual Development is the last goal due to Bhagvad Gita" discuss in detail.
- Que-2 Answer any two of the following questions in about 400 words. (20)
- (1) What is pragmatism? State some characteristics of a school having pragmatism as practices.
 - (2) Clarify the contribution and thought of Mahatma Gandhi on Education.
 - (3) Discuss philosophy of Upnishada keeping in mind the following points.
(i) Fundamental thought (ii) Curriculum
- Que-3 Answer any two of the following questions in about 300 words. (16)
- (1) Discuss basic principles of Jain Philosophy.
 - (2) Explain the concept of discipline according to Naturalism and describe the major characteristics of a naturalist teacher.
 - (3) Explain in detail Panchkoshiya education along with educational implications of each of the koshas.
- Que-4 Answer any four of the following questions in about 250 words. (16)
- (1) write the definition of education given by swami vivekanda and explain in detail
 - (2) discuss in detail Astayog of Mahrshi Patanjali
 - (3) discuss idealism with reference to teaching method and role of teacher
 - (4) clarify the concept of teaching philosophy by arvindo and state its principal
 - (5) Give explanation of "Yoga : karmasu kaushalyam" in own words.
- Que-5 Answer the following questions in very brief. (06)
- (1) Clarify the concept of Parmatma Paramtatva.
 - (2) What is the central idea of Shrimad Bhagvadgita?
 - (3) What is the message of Ishavasyopanishad?
 - (4) What is the importance of epistemology for the teacher educations?
 - (5) Clarify the meaning of Ekatam Tatva.
 - (6) Mention any two characteristics of Ancient Indian education system.
